N°. 1. Vrijdag 4 Januari 1907. 7de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

Orgaan der Vereeniging OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen 21 Maart 1900.

»Het Koloniaal belang is een Algemeen Nederlandsch belang.«

Abonnementsprijs per jaar.

Vrij aan huis of franco per post binnenland, *bij vooruitbetaling*	f 1.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	„ 4.—
Afzonderlijke nummers	„ 0.05

Prijs der Advertentiën.

Per regel	f 0.10
Bij plaatsing van 300 regels	„ 0.09
„ „ „ 1000 „	„ 0.08

Mededeelingen of Ingezonden Stukken moeten worden geadresseerd »aan de Redactie-Commissie«, en gezonden aan de Presidente, 7a Heerengracht, Den Haag.
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat.
Voor Advertentiën tot de Uitgevers-Maatschappij »HET GEMEENSCHAPPELIJK BELANG«, NIEUWE MOLSTRAAT 20, beiden den Haag.

Het hoofddoel der Vereeniging is:

Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indiën onder gansch het volk en het bevorderen der welvaart in die gewesten, om zoodoende en ook door het verleenen van onderlinge hulp, ware belangstelling en liefde te kweeken tusschen Nederland hier en ginds.

Het lidmaatschap bedraagt f 1.50 tot f5.— 'sJaars, (voor Indie en het buitenland minstens f 2.50).

Zij die f 5 of meer contribueeren of een gift in éëns schenken van f 100, zijn donateur(trice).

Aan alle donateurs en leden wordt kosteloos en franco het *Koloniaal Weekblad* **toegezonden**

Inhoud van dit nummer.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

I.

De hoofdbestuursvergadering, welke Donderdag 27 Dec. jl. te 's Gravenhage gehouden werd, was voornamelijk wegens de kerstvacantie, die menigeen aan huis bindt, niet zoo goed bezocht, als wij in het belang der Vereeniging gehoopt hadden. Hoewel het Dagelijksch Bestuur geen urgente punten ter bespreking op de agenda had te plaatsen — reden waarom deze vergadering ook niet vroeger in het jaar was uitgeschreven, — allicht had toch meer dan één bestuurslid van elders het een of ander opzichtens doel en streven van »Oost en West' te berde te brengen waarover dan van gedachten gewisseld kan worden.

Wèl had het Dagelijksch Bestuur een paar zeer belangrijke mededeelingen te doen. In de eerste plaats, dat het er in geslaagd is een oplossing te vinden voor de lang gekoesterde wensch: één gebouw te vinden in het centrum van den Haag waarin als zetel der Vereeniging, de verschillende bureaux, leeszaal en ook »Boeatan" vereenigd kunnen worden.

In de verbreede Heulstraat zijn daartoe de perceelen No. 17 en 19 gehuurd. In het eerste nieuw gebouwd winkelhuis zal over enkele maanden de door »Oost en West« opgerichte permanente tentoonstelling met verkoop en nabestelling een betere huisvesting vinden dan thans in de nauwe, weinig verlichte ruimte van Plaats 9, terwijl de afzonderlijke bovenwoning uitnemende gelegenheid aanbiedt niet alleen voor de leeszaal maar ook voor vergaderlocalen van hoofd- en afdeelingsbestuur, voor de redactie-commissie, en voor den algemeenen secretaris der verschillende commissiën, die er iederen werkdag van 10—12 v. m. en van 2–4 uur n. m. te consulteeren is. Ongetwijfeld zal deze combinatie, die van zelf vereenvoudiging van den zich steeds uitbreidenden arbeid mee brengt, op den duur der Vereeniging zeer te stade komen.

Een ander gewichtig punt van bespreking betrof de reeds vroeger voorgestelde herziening van de Statuten en het huishoudelijk Reglement der Vereeniging. In de voorlaatste Hoofdbestuursvergadering werden reeds eenige wijzigingen vastgesteld. Deze zullen ter algemeene kennisname in een der eerstvolgende weekbladen opgenomen worden, mede ter opwekking voor de afdeelingsbesturen en leden om hun gedachten er eens over te laten gaan, opdat bedoelde herziening zoo doeltreffend mogelijk zal zijn.

Verder werd er besloten om in de tweede helft van April a.s. opnieuw te vergaderen, in de hoop, dat dan het bestuur zooveel mogelijk voltallig zal zijn.

II.

Hoewel volgens art. 6 van het Huishoudelijk Reglement der Vereeniging, de Afdeelingsbesturen niet daartoe verplicht zijn, hopen wij toch, dat zij aan het verzoek van den Secretaris zullen willen voldoen om de sub *a* van bedoeld art., de streng alphabetische naam- en adreslijst van leden met vermelding van die van het bestuur en van de verschillende speciale Commissiën, zoo spoedig mogelijk nà den aanvang van het nieuwe jaar aan zijn adres *Theresiastraat* 8, *den Haag* toe te willen zenden, ten einde tijdig over te kunnen gaan tot het laten drukken der algemeene ledenlijst der Vereeniging.

De Secretaris,
SCHIMPF.

II. Van de Afdeeling 's Gravenhage.

Op Zaterdag **19 Januari** ten **8** ure n.m., in **Diligentia**, voordracht door den Heer ALB. C. KRUYT over:

Begrippen over recht bij de Toradja's van Midden-Celebes.

Daarna **Lichtbeelden** van POSSO.

Leden van »**Oost en West**" hebben, op vertoon van hun lidmaatschapskaart, vrijen toegang; entrée voor huisgenooten van leden f 0.50, voor niet-leden f 1.

Plaatsbespreking op 18 en 19 Januari van 10—3 uur in het Gebouw Diligentia.

Het nieuwe jaar.

'n Schoone, statige verschijning, schreed zij in vriendelijke majesteit door hoogen zuilengang naar de poort, die zich bij hare nadering opende wijd en doorgang verleende aan 'n oude vrouw, gebogen onder zorgen, die rimpels groefden op het hooge voorhoofd, en de oogen verduisterden, waarmee ze hèn nog toeknikt flauw, die haar danken, terwijl ze die even sluit in pijn, wanneer haar uit die woelige menigte daarbuiten de verwenschingen in schrille tonen in de ooren gillen dier velen, die ze niet had kunnen brengen wat zij van haar hadden verwacht.

Nog klinkt der nieuw aangekomene dat woest satanisch koor in de ooren — haar manend aan wat ook voor haar eens komen zal? Dan — plotselinge stilte eerst en donderend eenstemmig gejuich en gejubel daarop, huldigend de nieuwe Vorstinne, van wie die allen hun heil verwachten, de teleurgestelden, hopende, dat zij hun schenken zal wat ze tevergeefs hadden gewenscht, de tevredenen, gelukkigen, verwachtende dat zij ook nu de bestendiging van tevredenheid en geluk zal brengen.

Met vriendelijken glimlach hoort ze de velen aan, die tot haar komen om heur hunne wenschen te openbaren.

Velen zijn reeds gekomen en gegaan, als ze in hare nabijheid eene liefelijke vrouwengestalte ontwaart, de lenige gestalte in 'n haar vreemd gewaad gedost, het knap aansluitend baadje, met gouden spelden vastgehouden op de borst, en de tot den grond reikende, gebloemde sarong, terwijl onder den weelderigen haardos, die in sierlijken wrong op het ongedekte hoofd is samengevat, uit het matgeel gelaat de oogen neergeslagen voor zich op den grond zijn gevestigd.

„Wie zijt gij? Gij hebt me zeker ook wat te vragen?", klinkt 't vriendelijk, bemoedigend.

Schroomvallig nadert de toegesprokene en blijft dan weer met neergeslagen oogen staan.

„Wie zijt gij?" klinkt het weer.

„Men noemt mij Insulinde," is het antwoord, zacht.

„En wat wenscht gij?" vraagt de vrouwe vriendelijk.

„Veel, mevrouw."

Een lachje plooit den mond der vraagster, die daar zoovelen tot zich heeft zien komen, die opdringerig, brutaal eischend, haast tot het onmogelijke wenschten als ware het een niets en nu dit bedeesde „veel" uit schroomvalligen mond. Vriendelijk, tot spreken noodend, blikt ze in de groote, op haar gerichte vragende oogen.

„Veel mevrouw en toch zoo weinig! Ik ben rijk, toch ben ik arm. De landman, die zijn sawah bebouwt, heeft zaad noodig om te oogsten. Vele zijn mijne sawahs van Poeloe Weh tot waar het Sneeuwgebergte in het land der Papoeas verrijst, maar het zaad ontbreekt. Geef dat mij de macht verleend worde, dat ik mij dit verschaffe, gelijk mij werd beloofd."

„Uw wensch is billijk en de belofte zal ook heilig zijn voor wie haar deed. Is er nog iets anders?"

„Ja mevrouw, ik verlang naar rust en orde. Geef mij wijsheid en beleid, opdat ik de velen mijner kinderen, die zich daarnaar niet willen voegen, tot rede wete te brengen. Geef hun het besef, dat mijn straffende hand slechts hun welzijn beoogt, dat die hand ook helen wil waar zij wondde doch slechts helen kan, waar gehoorzaamheid den toestand heeft gezuiverd."

„Ook deze wensch kan u slechts eeren. Ik hoop dien in vervulling te brengen. Uw wenschen ware vele, is er nog iets?"

„O ja, mevrouw, nog zeer veel. Velen zijn nog de nooden mijner kinderen, maar met de vervulling dier beide wenschen staat de weg mij open, dien ik mij heb afgebakend tot heil van mijn land, tot heil mijner kinderen."

„Moge het mij gegeven zijn, u dien weg te doen betreden," klinkt 't hartelijk nu, met 'n vriendelijk knikje ten afscheid. Maar de andere blijft nog wijlen en dan, vragend, bedeesd, als bevreesd te veel te eischen:

„Nog iets mevrouw."

„Ja?"

„Bewaar mij voor mijne vrienden."

„Hoe zoo?", is de verbaasde vraag. „Vriendschap is toch veel waard?"

„Ik stel vriendschap op hoogen prijs, mevrouw, maar vriendelijkheid kan dooden. Het water bevrucht de sawah, maar de bandjir vernielt den oogst."

De vrouwe knikt in begrijpen.

„Ik zal mijn best doen," zegt ze.

„Dank u", en na de haar toegestoken hand eerbiedig te hebben gekust, verwijdert de lieve verschijning zich, vriendelijk nageblikt uit twee oogen, die de gracielijke bewegingen der wegzwevende gestalte volgen en deze als het ware met één wensch ten goede omhullen.

„Ach neen, 't help toch niets."

„Waarom niet? Kom probeer 't maar — baat 't niet, schaadt 't niet."

Dit gesprek uit hare onmiddellijke nabijheid opgevangen, doet de starende omzien, waarop ze 'n aardig stelletje ontwaart, eene vrouw, in kleurig baadje en rok, en 'n bonte doek om het hoofd gewonden, een ietwat tegenstribbelenden man, donker gekleurd als zij, met zich voerend.

„Hebt gij mij iets te vragen?", is de vriendelijke vraag tot beiden gericht.

„O ja, hier hij wel. Maar praat dan toch," spreekt zijne gezellin tot den nog steeds sprakeloozen man, en dan weder tot de vrouwe vóór hem: „Hij moppert den ganschen langen dag, of ie op Sint Martijn, Statius of in Willemstad zit, en nou zegt ie niets."

„Ontbreekt er zooveel aan, m'n goeie vriend? Wat zoudt ge dan wel wenschen?"

De vriendelijke toon doet de toegesprokene even opzien. Reeds opent hij den mond tot spreken, doch zich plotseling dan afwendend, onwillig:

„Dat weet ik niet."

Zij keek hem 'n wijle aan. „Dat weet ik niet," herhaalt ze zacht met schouderophalen, en toen luide:

„Dat weet ik niet? Leer te weten, mijn goede vriend, wat ge wilt, wat ge wenscht. Misschien dat dan ook tevredenheid uw deel wordt."

„Och wat tevredenheid. Wees nu maar tevreden, wanneer zoo'n Castro van alles tegen ons kan uithalen wanneer sinjeur Godden beletten kan, dat op Santa Barbara eenige honderden werk vinden, terwijl de regen telkens jaren haast uitblijft, zoodat er niets te planten valt, en dan weer bij stroomen neerkomt, zonder dat we het water vast kunnen houden. Wees . ."

„En is er dan geen kans op verbetering in dit alles?" klinkt het vragend, ernstig.

„Jawel..... Maar..... och! 't helpt toch alles niets."

„Vriend, ge zegt niet te weten wat gij wenscht. Wenscht gij mogelijk niet te veel?" . . . . .

„Ik weet 't niet," onwillig, schouderophalend.

„Vriend," en ze boog zich tot hem over, hem op den schouder kloppend. „Kom, wanneer voor mij de tijd van heengaan is gekomen, weer eens terug. Mogelijk dat we elkaar dan beter verstaan."

„'t Is waarachtig te hopen, want zoo'n Isegrim is heelemaal geen gezellige overbuur om mee op te schieten."

Glimlachend wendde ze het gelaat tot deze spreekster:

„Wel vrouwtje, gij weet zeker wel, wat ge wilt en wenscht. Doch mij dunkt uwe wenschen kunnen niet vele zijn . . ."

„Wel wis en drie missie. Daar hebt je eerst de krulloten, die de klad hebben gebracht in m'n cacaoplantages, ik wou dat u nou's de klad in die vreemde dingsigheidjes bracht; dan wou ik wel dat de bacoven-cultuur nou 's goed gelukt; dan hoop ik m'n spoorweg te krijgen tot Dam met 'n mooie flinke brug over de Suriname. Ook zou ik nog willen dat er een heele hoop meer goud van 't jaar gewonnen wordt, dan 't vorige. Dan heb je die déportés. Ik wou dat de Franschen d'rlui luitjes beter behandelden, zoodat ze d'r bij mij niet naar zou'n talen om die menschen op te voeden, voor negentig percent onbegonnen werk, missie, en ik zit intusschen met die negentig percent opgescheept. En dan wou ik dat de hernhutters en de paters . . . ."

„Met godsdiensttwisten kan ik me niet inlaten."

„Ik wou u just vragen, te maken dat ze zich bij mij daarmee niet inlaten. Want ziet u, dat brengt de klad in de gezelligheid. En ik heb van gezelligheid en 'n pretje. Ik wou wel dat elken dag 'n spoorweg geopend werd, of 'n bacoven-contract geteekend, of zoo iets . . ."

Spreekster houd op, ziende hoe de andere zich, met vriendelijk hoofdnijgen, reeds van haar heeft afgewend, om een volgende te woord te staan.

Nog even staart ze de hooge, trotsche gestalte aan, want ze heeft nog heel wat meer op haar vragenlijstje, en toen eindelijk na vergeefs wachten:

„Nou, afijn, als ze me dat geeft, wat ik al gevraagd heb, zal ik toch ook al heel blij mogen wezen." En toen tot den stuurschen gezel, „Kom, vrind, Isegrim, laten we maar weer den tocht voortzetten."

„Waarheen?", norsch, onwillig.

„Kom! Denk 's aan wat ze je gezegd heeft: Wie weet wat ze je nog brengt. Straks koopt Teddy of Koning Edward nog 'n hoed van je en dan ben je aardig binnen. En dan . . . Kom, wie weet!"

„Zou je denken?" Er spreekt een glimp van hoop uit zijn oogen, uit zijn stem, en de hoop alleen reeds vervult hem met nieuwe kracht voor den langen tocht.

Pers-kroniek.

INHOUD: De heer J. L. C. Monsanto in het Vaderland *over de toekomst van Curaçao. — De Melaatschen verpleging in Suriname: een opwekking tot het verleenen van steun aan het zendelingen echtpaar Weiss, door den emeritus predikant, Ds. H. H. Zaalberg, in de* Nieuwe Rotterdamsche Courant. — *Het* Vaderland *over het „Nationale Hindoe Congres".*

De heer J. L. C. Monsanto, een Curaçaonaar, geeft in het Vaderland goede tijding uit Curaçao en verwacht veel van de toekomst. Na opgemerkt te hebben dat het bestuur der kolonie in de laatste jaren een zware taak te vervullen had: allerlei rampspoeden moesten het hoofd geboden worden, vervolgt hij, sprekende over de toekomst:

„De regen — de oorzaak waarom de kleine landbouw in de laatste jaren zich niet kon ontwikkelen, zoodat nijpende armoede de woning der armen binnendrong, die machteloos den oogst mislukken zagen — die regen ook voor onzen kleinhandel van geen geringe beteekenis, gedacht zich onzer in ruime mate. Wel was het dus een verblijdend teeken, dat hij, na jaren, eindelijk overwinnaar bleef in den strijd tegen de alles doodende droogte.

Gedurende negen dagen en nachten viel hij met donderend geweld op onzen spoedig doorweekten bodem neer, gedenkt zich onzer sinds bijna elken dag, vulde met kwistige hand onze dammen en deed in aller harten de hoop herleven, dat veel ten beste keeren zal. Dank zij de dammen, aangelegd onder bekwame leiding van den heer M. C. Pauel, werd het doelloos wegstroomen van dat voor ons land zoo kostbaar hemelwater op geen geringe wijze verhinderd, zoodat wij niet dan met blijdschap gewag maken van het plan van het bestuur om in dien geest krachtig voort te gaan.

Moeten wij het doorbreken van enkele dammen melden, die bezweken zijn voor den enormen toevloed van het water — het feit, dat verreweg de meeste weerstand boden aan zulk een geweldigen regenval — eenig in de geschiedenis van Curaçao — strekt den tegenwoordigen directeur van openbare werken als voldoening van zijn niet te ontkennen ijver en moeite bij het vervullen der op Z.E.D. rustende plichten.

Hoe anders ziet het er thans uit! Met nieuwen moed tijgt men aan het werk, uitgestrekte velden beplantende, goeden oogst voorspellende, zich verheugende niet al te lang meer het zoo geliefde slijk der aarde te zullen missen, om behoorlijk in het onderhoud van zich en de zijnen te kunnen voorzien.

Doch in geen geringe mate draagt thans ook de hoedenindustrie veel bij, om ons volk zich gelukkig te doen gevoelen. De bloedprijs van *f* 1.50 p. d. stroohoeden is sinds geruimen tijd verhoogd tot *f* 6.— p. d., wat — naar wij hopen — van blijvenden aard moge wezen. Als men bedenkt dat een vlugge vlechtster per dag een hoed kan vlechten en zelfs meisjes van twaalf jaren niet onbekend zijn met die kunst, dan kan men zich gemakkelijk de vreugde voorstellen, die er in honderden gezinnen heerschen moet.

In die ellendige dagen van tegenspoed toch, moest de vader, op welke wijze dan ook, voedsel zien te krijgen voor zich en de zijnen en nu — vol hoop bewerkt hij zijn stuk grond, wetende, dat vrouw en kinderen dank zij de verhooging van den prijs der stroohoeden, in aller behoeften zullen kunnen voorzien. Een direct en natuurlijk gevolg daarvan is het gebrek aan dienstboden, dat zich met den dag erger doet gevoelen, want trots zeer goede betaling, treft men met moeite geschikte huis- of keukenmeiden aan.

Heeft dus ons bestuur zeer veel te kampen gehad met onoverkomelijke bezwaren van de zijde van moeder natuur, thans, nu de regen als trouwe vriend ons eiland schijnt te willen behandelen, kan de landvoogd met nieuwen moed zich wederom wijden aan de behartiging van den kleinen landbouw, waarvan — wij hopen het in het belang van ons volk van ganscher harte — de resultaten van gunstigen aard mogen wezen.

Eindelijk wensch ik de aandacht te vestigen op ons politiekorps, een korps, zoo noodzakelijk voor de handhaving van openbare orde en zedelijkheid, maar bestaande uit elementen, die daarvan geen behoorlijk begrip hebben. Hoe ellendig het meerendeel dier politiebeambten zich van hun plicht bewust zijn — hoe ontegenzeglijk „onbruikbaar" de tegenwoordige zwarte dienaren der politie voor zulk een betrekking in werkelijkheid zijn, kan duidelijk blijken uit een in de Vrijmoedige dd. 29 Nov. ll. ingezonden stuk, dat, behalve door de Amigoe, door alle hier verschijnende, in 't Hollandsch of Spaansch geredigeerd wordende bladen krachtig en degelijk ondersteund werd. Wij hopen, dat zulks de Nederlandsche Regeering zal mogen bewegen haar aandacht te vestigen op het bestaan van een toestand, zoo nadeelig in een beschaafde maatschappij, een toestand, die in een Nederlandsche bezitting niet langer mag worden gedoogd. Buiten twijfel zal de H.E.G. gouverneur krachtig medewerking verleenen om dezen ongezonden, met den vooruitgang der beschaving strijdenden toestand voorgoed te doen verdwijnen. De Amigoe di Curaçao wil hoogere bezoldiging hebben van de politiebeambten, maar — welk een onzin — behoud van de ongeschikte elementen. Allereerst moeten al die negerbeambten, die per se voor zulk een dienst onbruikbaar zijn, worden ontslagen, en dan is het zaak door betere betaling naar bruikbaar materiaal uit te zien, want ongetwijfeld zal het geld, uit te geven voor de algeheele „reorganisatie der politie", goed besteed, heil aanbrengen aan ons beschaafd publiek, dat sinds lang machteloos gedwongen is, om vrede te nemen met een nietswaardig politiekorps, hetgeen alleszins een schande is voor het moederland."

Het zou zeer wenschelijk zijn indien de aandacht der afdeeling West-Indië aan Koloniën eens viel op het schrijven van den heer Monsanto. In het bijzonder op de politie-klacht, waarover ook van andere zijde ons klachten ter oore kwamen.

Over de Melaatschen-verpleging schrijft de emeritus predikant, Ds. H. H. Zaalberg, een warm woord in de Nieuwe Rotterdamsche Courant tot opwekking om steun te verleenen aan het echtpaar Weiss, dat hier te lande en ook buiten de grenzen giften zal inzamelen ten behoeve van de bekende Leprosen-instelling „Bethesda".

„Binnenkort zal de isoleering der Leprozen, zoo schrijft Ds. Zaalberg, nadrukkelijk voorgeschreven zijn en, wat meer zegt, de doorvoering van dat voorschrift met ernst worden ter hand genomen. Er zal heel wat overleg en zeemanschap noodig zijn om de klip van te groote hardheid te ontzeilen, zonder door toegevendheid eenvoudig den maatregel te ontzenuwen. De gouverneur deinst voor de bezwaren, hem alle zeker bekend, niet terug en rekent op medewerking van allen, die invloed op de goede en dus ook de humane doorvoering kunnen hebben.

En hij rekent niet alleen op den ijver en het plichtsbesef zijner ambtenaren, maar evenzeer op de macht der menschenliefde en hetgeen zij kan doen tot verlichting van het lot der ongelukkigen.

Mij staat bij het vermelden van deze bondgenoote van den gouverneur voor oogen, dat de overheid nooit tot dezen ernstigen stap, in 't belang van de bevolking en ook van de ongelukkigen zelf, zou kunnen overgaan, indien niet de Melaatschen-verpleging in Suriname, vooral de particuliere, van Catholieken en Protestanten, zich in de laatste jaren op hoogst merkwaardige en allerloffelijkste wijze had ontwikkeld.

In 1894 beproefde Jhr. van Asch van Wijk, toen zijn plan om de verpleging van de melaatschen van Staatswege geheel te leggen in de handen der R. C. geestelijken schipbreuk geleden had, de goedkeuring der Kol. Staten te verwerven voor een groot Staats-Etablissement, met medewerking van de particuliere verpleging van Catholieken en Protestanten beiden. De Staten vroegen echter vooraf een dwangwet; en de gouverneur was niet bereid die te geven. Dat nu destijds een gouverneur voor gedwongen isoleering terugdeinsde zat 'm in 't feit dat de bevolking van verpleging van melaatschen weinig of niets had gezien en dus niet anders dan met een huivering aan scherpe maatregelen kon denken.

Wat dus vroegere gouverneurs niet hebben kunnen doen, al ging hun de zaak zeer ter harte, kan gouverneur Idenburg wel. Dank zij de gelegenheid die er nu is, immers in de asyls van Catholieken en Protestanten, voor eene andere verpleging dan in een Staatsgesticht, waaraan in Suriname niet te schoone herinneringen zijn verbonden. Ook met het nieuwe Staatsetablissement op Groot-Chatillon, in 1898 geopend, en met dat alleen, zou ongetwijfeld een stap, als waartoe gouverneur Idenburg nu het initiatief nam, een onmogelijkheid zijn.

Van hoeveel belang voor het welzijn van Suriname, in verband met de zoo geduchte verspreiding der Lepra in stad en land, de krachtige ontwikkeling der particuliere verpleging is, vloeit uit het bovenstaande van zelf voort.

Die particuliere verpleging moet leven en bloeien van de liefde der bevolking van Suriname zelf, van de geestdrift dergenen die er voor ijveren, van den heldenmoed harer eenvoudige zusters, maar ook van de belangstelling, van de barmhartigheid, van de geloofsopgewektheid, die elders, en vooral in het Moederland gevonden worden. Niet alleen bij zendingsvrienden, maar bij allen, die iets gevoelen voor deze zoo vreeselijke ellende en voor de heerlijke zelfopoffering van meest jonge mannen en vrouwen, die verkozen hebben te midden dier ongelukkigen te leven."

Vervolgens maakt de schrijver melding van de zending-Weiss en beschrijft dan de werking dezer wakkere personen.

„Met de liefdezusters, eveneens uit den kring der Duitsche broedergemeente, leven en werken de heer en mevr. Weiss in het rustig, vriendelijk oord voor de zieken, hun kinderen, zeggen zij. En intusschen werd hun ijveren in Bethesda er ook een voor Bethesda, voor de isoleering der leprozen in 't algemeen. Ze zouden aan de ongelukkigen in geheel de kolonie door een voortreffelijk asyl toonen wat er inderdaad voor hen te doen is. Dat Bethesda moest worden wat het zijn kon, een vrije samenleving van lijders, in de meest gunstige omstandigheden. Maar daarvoor was noodig: meer geld dan arm Suriname kon geven en dus steun van buiten, gezocht waar dan ook, 't kostte nog zooveel inspanning. En zoo werkten de echtelingen in ruimeren zin nog, dan door hun werk te Bethesda. Strijders tegen een ontzettende ziekte, die, uit de lagere, armoedig en ongezond levende volksklasse gesproten, als een veelarmig monster, wijd en zijd, ook onder de beter gestelden, kleurlingen en blanken te gader, ja uit de hoogere standen, zijn slachtoffers grijpt.

Hoeveel moeite hebben zij zich al getroost! In 1904 bezochten zij in de Vereenigde Staten van stad tot stad, een groot aantal van de invloedrijkste personen, hielden meetings, schreven en lieten voor zich schrijven, in couranten en vlugschriften. En wat zij vermochten is treffend zichtbaar en in de sedert te Buffalo N. Y. werkzame „Leper Society" tot hulp van Bethesda, een genootschap dat op verschillende plaatsen zijn vertakkingen heeft en — bewijs van groote belangstelling! — dezer dagen twee dames naar Suriname zond om de behoeften van Bethesda te leeren kennen?"

Ten slotte zegt Ds. Zaalberg:

„Met het scheppen, dat wil, gelukkig, nu eigenlijk zeggen: het vergrooten en hervormen van een asyl voor melaatschen, wil men vooreerst aan de ongelukkigen zelf, in een vriendelijk en gastvrij oord, met verpleging en godsdienstige leiding, verzachting van hun lijden en een aangenaam leven trachten te geven, maar ook in de tweede plaats, een weldaad bewijzen aan de familiën, van wie deze vreeselijke kwaal een offer eischte en aan de gansche samenleving, in wier midden de verderfengel rondgaat.

Er wordt dezer dagen weder een beroep gedaan op de barmhartigheid en op de belangstelling van het Nederlandsche volk voor een zijner koloniën.

Er werd wel eens gezegd: dat zorgen voor melaat-

schen is geen zaak van particuliere liefdadigheid; laat het gouvernement het doen. Een bewering, die weinig steek houdt. Hoe zou een gouvernement kunnen beschikken over zorg, toewijding, geestelijke leiding, zooals die op Bethesda te vinden zijn?

Zouden wij ook soms rekening hebben te houden met de opmerking: ook wel eens gehoord: waarom zooveel opofferingen voor menschen, die opgeschreven zijn ten doode, voor uitterenden? Ook ik heb soms gedacht, hoeveel opgewekter het is tijd en liefde te wijden aan de vorming van frissche krachten, aan onderwijs enz. Maar iedere maatschappij heeft zijne nooden. De keuze van het liefdewerk staat meestal niet aan ons. In verschillende richting werkt men, ook in Suriname aan de belangen der gemeenschap. Zijn wij er dankbaar voor dat er edele harten zijn, die voor de zware taak melaatschen-verpleging zijn ontgloeid.

Eens zal de wetenschap ook de Lepra weten te weerstaan. Al vast strijden geloof en liefde om hun, die er door bezocht zijn en hun, die met hen lijden, een helpende hand toe te steken.

Er is voor mij in deze zaak nog bovendien iets heel moois. Protestanten van verschillende kerken en zienswijze hebben op dit terrein tot kloeke daad de handen inéén gelegd. En de wijze waarop zij te werk gaan wekt liefde en vindt medewerking ook bij zeer velen, die buiten hare kerkgemeenschap staan. Die samenwerking is gelukkig voor de kolonie en strekt, die met de verpleging zijn belast, niet weinig tot eer."

Over het Nationale Hindoecongres schrijft het Vaderland:

De Hindoes, met hun aloude beschaving, met hun hoog-ontwikkelde philosophie, die hoe langer hoe meer de voedingsbron wordt voor allerlei geestelijke stroomingen in Europa, worden nog steeds door het Britsche rijk als een minderwaardige, onmondige kolonie behandeld. Zij hebben niets te zeggen in de regeering van hun land. Zij hebben geen ministers, noch volksvertegenwoordiging, en tot voor korten tijd waren zij ook uitgesloten van het bekleeden van alle hooge staatsambten.

In het jaar 1857 beproefden zij eene opstand tegen het Engelsche gezag, die in bloed werd gesmoord.

Sedert hebben zij alle pogingen om met wapengeweld hun onafhankelijk volksbestaan te heroveren, opgegeven.

Maar de krachten, die in het hoog begaafde volk huisden, waren niet dood, al uitten zij zich op andere wijze. Langzamerhand begon men den weg te zien, waarop de zelfbevrijding kon plaats hebben.

Het moest geschieden door het verkrijgen van medezeggenschap in de regeering van het groote rijk, waarvan zij deel uitmaakten.

Bij de steeds voortgaande organisatie en de allengs grooter wordende gecompliceerdheid van de hedendaagsche samenleving, is de uiterlijke politieke indeeling der volkeren niet meer van zoo groot belang als vroeger. Men begreep, dat een Indië met zelfregeering met Engelsche opperheerschappij niet veel zou behoeven te verschillen van een, ook in politiek opzicht, onafhankelijk Indisch rijk.

Er kwam dan een samenleving der nationale gedachte, die allengs de Indische pers, en een steeds grooter wordend deel der bevolking ging omvatten.

Een betrekkelijk onbeduidende gebeurtenis was voldoende om aan de buitenwereld te toonen, hoever de nationale bewustwording onder het Hindoe-volk reeds was voortgeschreden.

Een nieuwe indeeling van Bengalen zette de gemoederen in vuur en vlam. Er hadden opgewonden protestmeetings plaats en er werden delegaties gezonden naar den gouverneur van Bengalen, om den maatregel opgeheven te krijgen.

Hoewel deze actie haar onmiddellijk doel miste, had zij toch het indirecte gevolg, dat men in Engeland de eischen en verlangens der Indische bevolking wat ernstiger begon te nemen.

In deze omstandigheden kreeg het een-en-twintigste nationale Indische congres, dat dezer dagen te Calcutta geopend werd, een bijzondere beteekenis.

Men heeft reeds het een en ander kunnen lezen uit de redevoering, waarmede de 81-jarige Dadabbai Naoroji het congres opende. Deze Naoroji is in zijn sympathieke en eerbiedwaardige persoonlijkheid zelve een uitnemend specimen van zijn hoogbegaafd volk. Professor in de wiskunde en de philosophie, was hij de eerste en tot dusver de eenige Hindoe, die het Engelsche parlement heeft betreden, waarheen hij door de kiezers van een Londensch district was afgevaardigd.

Geen wonder is het, dat hij in zijn openingsrede zijn landgenooten opwekte om door alle gepaste middelen te streven naar het verkrijgen van een eigen vertegenwoordiging en een eigen constitutie. Het feit, dat Transvaal, de jongste der Britsche kolonies, reeds zulk een constitutie heeft gekregen, was voor den geleerden spreker een krachtig bewijs, dat ook het Hindoe-volk zijn wenschen binnen afzienbaren tijd zou zien bevredigd."

Algemeene Berichten.

De dood van den vorst van Goa.

Blijkens een uit Ned.-Indië bij het ministerie van koloniën ontvangen telegram, bereikte luitenant Christoffel in den nacht van 24 op 25 December met zes marechaussées de schuilplaats van den vorst van Goa te To Boeloebaoewe in Sidenreng.

Bij eene poging tot ontvluchting stortte de radja van Goa met acht zijner volgelingen in een ravijn en kwam daarin om.

Het lijk van den radja werd gevonden, is 30 December naar Makkassar o ergebracht en daar aan zijne nabestaanden overgegeven.

In ons vorig nummer namen wij een ingezonden stuk op van den gepensionneerden ass.-resident, den heer Twiss, rakende de bekende quaestie van den aanleg van den Pariaman-spoorweg; een artikel dat ook aan andere bladen was toegezonden en daarin opgenomen werd. Niet geheel vreemd aan dit verweerschrift zal zeker wel het bericht zijn, dat kort daarop in de pers circuleerde en dat wij hieronder laten volgen:

„Na het wetsontwerp betreffende den aanleg van een spoorweg, uitgaande van de Sumatra Staatsspoorweg naar Pariaman nog nader verdedigd te hebben tegen het verwijt, dat de opbrengst de kosten niet belooft te dekken, wijdt de Minister nog een woord aan het optreden van den oud-assistent-resident Twiss.

De Minister heeft nadere inlichtingen, waaruit blijkt, dat de heer Twiss wèl den gouverneur van Sumatra's Westkust zijn bezwaren heeft meegedeeld, reden waarom Z. Exc. thans zachter over het optreden van dien ambtenaar oordeelt."

Vereeniging voor Suriname.

In de Zaterdag 29 December, te Amsterdam onder voorzitterschap van den heer J. G. van Hemert gehouden jaarvergadering dezer vereeniging werd door den Secretaris het jaarverslag uitgebracht, waaraan wij het volgende ontleenen:

„In den loop van dit jaar ging de vereeniging over tot het uitgeven van een boekje: Het verslag van den Ingenieur E. Middelberg, leider der exploratie van Gouvernementswege, over een door hem gebracht bezoek aan de Omai-mijn in Britsch Guyana. Dit boekje werd den leden rondgezonden. Het Bestuur sprak den dank uit aan den Minister van Koloniën en den Gouverneur van Suriname voor de vergunning hem gegeven deze gegevens in den kring der Vereeniging bekend te maken. Waar in den laatsten tijd de aandacht door gestadige toenemende goudproductie van onze kolonie opgewekt wordt, daar meende het bestuur dat het nuttig en aangenaam was bekend te maken hoe in een kolonie, waar het goud in eenzelfde soort formatie als bij ons voorkomt, in een mijn die vroeger ook gesukkeld heeft, nu een duidelijk succes behaald is.

De uitgave van dit boekje toont aan hoe het Bestuur de Vereeniging aan haar doel wil doen beantwoorden, het wil de belangstelling opwekken, en voor belangstellenden materie verzamelen en verspreiden die hun kennis der kolonie kan vermeerderen.

Ook het finantiëel steunen van expedities tot onderzoek van het binnenland ligt in de even aangeduide lijn. De Vereeniging gaat daarmede naar de mate van haar krachten, door. Een nieuwe expeditie in voorbereiding zal ook thans weder door de Vereeniging worden gesteund.

De heer Mr. G. M. den Tex, aan de beurt van aftreden, werd als bestuurslid herkozen.

Voordracht op Zendingsgebied.

De zendeling *Alb. C. Kruijt* zal op *Vrijdag* 4 *Jan.* een lezing houden in de groote zaal van de „*Chr. Vereen. van Jongemannen*", Prinsegracht 4, over het onderwerp: **„De indruk, dien het Evangelie maakt op den heidenschen geest.**

Oost-Indische Berichten.

De terugkomst van den Regeerings-commissaris, den heer **F. A. Liefrinck** van Bali, heeft aan het Bat. Nieuwsblad aanleiding gegeven dezen hoogen regeeringsambtenaar te interviewen en wat de heer L. heeft willen loslaten, niet veel dat reeds niet bekend was, is afgedrukt in dat blad.

Nu, op last uit Holland, na de zege der wapenen, de diplomatie aan het woord is geweest, bestaat in gezaghebbende kringen lang geen zekerheid, dat niet over eenige jaren opnieuw een gewapend optreden zal noodig zijn en wel tegen Kloengkoeng en Bangli.

Had de minister niet ingegrepen, heel Bali zou onder ons rechtstreeksch gezag kunnen zijn gebracht maar aan het departement van koloniën was men verschrikt over het groot aantal offers, dat gevallen was. Men vreesde de openbare meening en een interpellatie in de Kamer en toch weten wij nu, hoe kalm de natie en hare vertegenwoordigers de heele Bali-affaire hebben opgenomen.

Nu fluistert men dat over niet zoo langen tijd Flores een beurt zal krijgen, maar ik geloof niet dat een militaire actie van eenig belang voorloopig is te wachten.

De overval op Nieuw-Guinea. De Makassaar deelt dienaangaande nog de volgende bijzonderheden mee:

Den 15en November ging de patrouille, ter sterkte van 29 militairen en 6 gewapende politieoppassers, onder bevel van den luitenant J. C. van Nispen, van Kakas op marsch. Tegen den middag om twee uur werd de troep van de omringende hoogten beschoten, met het gevolg, dat al heel spoedig twee europeesche

fuseliers sneuvelden. Onder het vuur van de Alfoeren, dat hoe langer hoe heviger werd, werd de marsch voortgezet; vijf inlandsche fuseliers werden doodgeschoten, de luitenant van Nispen kreeg een schot in den rug en moest door een dwangarbeider gedragen worden.

Gewond werden de ziekenoppasser Cohen (schot linkerbovenarm), de inlandsche hoornblazer (vleeschwond rechterbovenarm), drie inlandsche fuseliers (resp. linkeroor, knie en schampschot voorhoofd), een gewapende politieoppasser en een dwangarbeider (schotwond door de rechtervoorarm met verbrijzeling van de beenderen.

Den 16en November 's avonds werd de kampong Hajoe Oening bereikt. Daar schijnt het verband geheel en al verloren te zijn gegaan, begrijpelijkerwijze, en heeft ieder getracht op zijn eigen houtje te ontsnappen. Van de duisternis gebruik makende, zijn de overgeblevenen, met achterlating der gesneuvelden, door de hen omringende Alfoeren weten te ontkomen.

Hadden de lieden der patrouille dien avond niet aan de insluiting weten te ontkomen, dan zouden ze nu niet meer onder de levenden hebben behoord. Bij gedeelten kwamen zij langs een omweg van drie dagen te Fak-Fak aan.

De gewonden zijn naar Banda overgebracht met het stoomschip „Duymaer van Twist".

Te Banda lag de „Rochussen", aan boord hiervan was het laatste teeken tot vertrek juist gegeven toen de „Duymaer" in de verte aankwam met het signaal in top, dat er gewonden meegevoerd werden. Daar deze te Banda niet behoorlijk verpleegd konden worden, want, gelijk reeds is meegedeeld, had de overste Dreiber ook geneeskundig personeel vandaar weggehaald, nam de „Rochussen" de gewonden over en bracht ze naar Ambon.

Hoe men een goedkoopen riettuin aanlegt. Java is groot en er zijn vele riettuinen, schrijft het Soer. Handelsblad, maar nog nergens is zeker een dergelijke tuin met zoo geringe kosten aangelegd als ergens in den Oosthoek — de plaats doet er minder toe — door een administrateur met een adellijken naam. Het ons gedane verhaal luidt als volgt:

In de buurt van dien administrateur woont een eenvoudige bibitplanter, die bibit te koop had. De administrateur zond er een employé heen, met de boodschap, dat hij die bibit wel hebben wou. Accoord, zei de arme man, u baas kan ze laten halen tegen betaling van *f* 60.

De bibit werd gesneden, aanvankelijk ½ tot 2 voet lang, maar eenige dagen later sneden de koelies van den rijken man er stokken van meer dan 1 meter af.

De arme man beklaagde zich bij den rijke; hij had wel zijn bibit, niet zijn riet verkocht. De rijke man antwoordde, dat hij den heelen tuin, bibit en riet, had gekocht, wat niet waar was. De arme man protesteerde.

— Nu dan vraag ik mijn geld terug.

— Goed, zei de andere, maar ik heb het al verbruikt; geef mij dus uitstel tot ik mijn riet verwerkt heb.

— Uitstekend — aldus de rijke — betaal mij maar met suiker af, 1200 tangkep, en help mij dan nog aan wat bibit, om totaal een bouw grond te kunnen beplanten.

— Goed, zei de arme weer, maar help u mij dan aan drie sappies voor het vermalen van mijn riet; dat zal ongeveer 2 maanden duren.

— Top, zei de rijke, ik leen je 3 sappies voor 2 maanden.

De overeenkomst werd schriftelijk opgemaakt, de een gaf bibit voor één bouw aanplant, de ander 3 sappies voor 2 maanden.

De bibit werd gehaald, dag in, dag uit en de arme man leverde suiker, tot 450 tangkeps toe. Maar toen werd het hem te bar en hij vroeg de koelies, die de bibit haalden, hoeveel terrein zij al met zijn stekken hadden beplant.

Vijf bouws zeiden de koelies, en 't bleek ook zoo te wezen.

De rijke man had een bonne, die niet alleen de huishouding beheerde, maar ook zaken van de onderneming afdeed. Deze schreef den armen man, dat de tot op dat oogenblik ontvangen suiker maar *f* 12 had opgebracht en dat hij nu maar zorgen moest voor de rest in contanten.

Die had de arme man niet en hij schreef daarom den rijke, dat het toch niet aanging, nog geld van hem te vorderen, waar hij voor 5 bouws bibit had geleverd en dus voor 4 maal *f* 50 = *f* 200 bibit te veel uit zijn tuin was gehaald.

De rijke man antwoordde niet op den brief en haalde op een oogenblik dat de arme man niet thuis was, zijn sappies weg uit diens stal.

De arme man beklaagde zich daarover bij den kadi, die recht sprak in de hoofdplaats van de afdeeling, waarin de rijke en de arme man woonden. Hij vond dat het, waar een schriftelijke overeenkomst bestond, niet aanging dat de eene partij zich zoo maar aan de overeenkomst kon onttrekken, zijn erf binnendringen en de daar gestalde, gehuurde sappies weghalen. Zijn riet, waarvan de bibit was afgesneden, droogde op het veld uit, nu hij geen sappies had om te malen; en de arme man leed groote schade.

Den 22en dezer sprak de kadi recht.

Na de gebruikelijke vragen aan den armen man, vroeg de rechter:

Heeft u koeien van den rijken man geleend?

Ja, luidde het antwoord, en de rijke man heeft ze vóór den tijd, die onze schriftelijke overeenkomst aangeeft, laten weghalen.

Dat doet er niet toe, zeide de kadi, de rijke man heeft slechts zijn eigendom weggehaald. Dat is geen diefstal. Habis perkara!

De zaak was en bleef afgedaan in minder dan 5 minuten. De rijke man werd vrijgesproken; de protesten van den arme werden niet aangehoord. Hij was een halven dag van huis geweest, kreeg 4 gulden getuigengeld, en ook: habis perkara!

„De rijke man keerde naar zijn huis terug, erg in zijn schik. Voor *f* 60 contant had hij 450 tangkeps suiker en 5 bouws met mooie bibit beplant."

Een maleisch rechtskundig maandblad. De redacteur van de Sinar Matahari, Raden Mas Tirto Adhi Soerjo, te Weltevreden, is opgetreden als hoofdredacteur van een nieuw maleisch rechtskundig maandblad, dat uitgegeven wordt te Ambon door de „Ambonsche drukkerij". Hij meent dat het inlandsch element onder de rechtskundigen groote behoefte heeft aan zulk een orgaan.

Behalve dat, zou ook de aanstaande djaksa of het candidaat-lid van een inlandsche rechtbank gelegenheid vinden een blik te werpen in de practijk, eene voorbereiding dus voor zijn aanstaande post.

(Javabode).

Een practische maatregel. Volgens de Manila Times zullen in het vervolg de rechterlijke ambtenaren, behoorende tot de landraden, en die ambtenaren, welke belast zijn met de behandeling van aangevraagde gronden en alles wat daaraan annex is, hun traktement niet kunnen toucheeren, alvorens het bewijs geleverd te hebben, dat zij alle zaken hebben afgedaan, die meer dan negentig dagen oud zijn.

Naar de Buitenbezittingen. Naar de Preanger Bode mededeelt, heeft de heer van Emmerik zijn zin gekregen. De regeering stond hem *f* 6000 toe voor het nemen van een kolonisatie-proef in Midden Celebes. Binnen twee maanden vertrekt hij nu met de eerste dertig emigraten naar het Paloedal.

Ongeloofelijk! Aan de consuls en vice-consuls te Soerabaja is door den assistent-resident voor de politie aldaar, den heer W. F. Lutter, een brief gezonden met de vragen: Wie hen benoemde? Uit welke personen zij werden gekozen? Wat de aard van hun werkkring is?

Eenige der consuls en consulaire agenten, niets begrijpende van dergelijke vragen, hebben zich, naar de N. Soer. Crt. mededeelt, tot hun consuls-generaal gewend en deze tot de regeering, om hun verwondering te kennen te geven over zulke vragen.

De uitkomst is geweest, dat een nadere boodschap van den assistent-resident door de consuls en consulaire agenten is ontvangen, met de mededeeling of de heeren den brief maar als ongeschreven wilden beschouwen.

De heer Lutter moet een niet malsche opmerking ontvangen hebben van de regeering voor zijn geheel ongewenschte gestie in deze, terwijl hij zich trachtte te verantwoorden door te beweren, dat een leeraar van de hoogere burgerschool deze gegevens noodig had voor een werk, waaraan hij bezig is.

Twee Koningstijgers op één avond. De heer E. Munaud vertelt in het Soer. Handelsbl. het volgend jachtavontuur, dat hij gehad heeft bij de Bandi Alit-baai, op ongeveer 35 of 40 K.M. ten Oosten van Poeger (Besoeki).

Ik volgde, zoo schrijft deze Nimrod, het spoor van een groote schildpad, dat zich op het zand afteekende en lijnrecht op den boschrand toeliep, dus van een dier, dat waarschijnlijk eieren had gelegd.

Maar, een spoor, dat den terugweg van het dier naar zee aanduidde, was nergens te vinden, ergo was het zeer waarschijnlijk de prooi van een wild dier geworden.

Inderdaad bleek dit zoo te zijn. De ongelukkige amphibie had haar taak als eierlegster blijkbaar niet kunnen volbrengen (gewoonlijk deponeert zij 100 à 130 eieren in een kuil). Onder het werk was de schildpad door een tijger overvallen, die het dier met één slag van zijn machtigen klauw op den rug had gewenteld om daarna den kop aan te grijpen en den hals door te bijten, tot het weerlooze dier geen teeken van leven meer gaf. Toen had het wouddier de schaal van de schildpad tusschen zijn tanden gevat en zijn prooi eenige passen verder de rimboe ingetrokken, waar zij van buiten niet zichtbaar was. De strijd had blijkbaar nog niet lang geleden plaats gehad en het vleesch was nog onbedorven. Ik sneed er een flink stuk uit en de

FEUILLETON.

In het Land van Belofte.

Naar het Duitsch van

FRIEDA VON BULOW.

XIX.

Langzaam, veel te langzaam voor Maleen's ongeduld, ging de genezing haar gang. Het was haar nog altijd bijna onmogelijk, om te eten. Nog altijd kon zij de trappen niet op en af, zonder zich aan de leuning vast te houden en zonder dat haar knieën knikten.

Voortdurend was de stad vol onrust. In de haven lagen een paar Engelsche oorlogsschepen en een Duitsch.

De stadhouder had op een goeden dag tien gevangen opstandelingen laten onthoofden, openlijk op de markt, en de lijken waren eenvoudig blijven liggen voor de gieren, tot de vertegenwoordigers der Europeesche mogendheden, met Chester aan het hoofd, tegen die barbaarschheid geprotesteerd hadden.

Den ganschen dag trokken nu troepen door de straten, te voet en te paard, met luidend gezang en groot misbaar.

Maleen keek somtijds, achter het gordijn verborgen, in stilte toe, als zulk een wilde horde in de straat beneden haar voorbijstormde.

Hoe fonkelden de oogen in die bruine, scherpe gezichten van haat! Stellig, die Arabieren waren tot elke wreedheid in staat. Mochten zij er toe komen, de huizen van de Duitschers binnen te dringen om te moorden, dan zouden zij de vrouwen niet sparen.

Zij hoopte en verwachtte elken dag te hooren van een gunstigen keer van de zaak der Duitschers: een schitterende overwinning van Krome, of aankomst van Duitsche oorlogsschepen, met uitgebreide volmacht. Als zulk een gebeurtenis niet spoedig plaats greep, dan was alles verloren, wat men hier met inspanning van zooveel kracht tot stand gebracht had tot bevordering van den Duitschen invloed.

De consul-generaal Chester kwam haar de beschutting van zijn huis aanbieden tot den terugkeer van Dietlas.

Maleen bedankte hartelijk, doch wees het vriendelijk aanbod af.

„Ik ben niet bang," beweerde zij. „Wij, Duitschers, zijn niet vreesachtig."

„Wij Engelschen ook niet," antwoordde hij, met een eenigszins spottend lachje. „Maar ik durf beweren, dat wij ons van uwe natie onderscheiden door een goede dosis gezond menschenverstand.

„Ja," sprak Maleen lachend, „dat stellen wij gewoonlijk gaarne terzijde, omdat de nuchterheid ervan ons stoort in gedachten- en phantasieleven. Maar als het er op aankomt, ik bedoel in tijd van nood, dan wordt het toch altijd uit zijn bergplaats te voorschijn gehaald."

Chester glimlachte ook.

„Ik weet, u is een vurige patriote, en dat schat ik inderdaad hoog. Doch zou het dan nu misschien niet de tijd zijn, het ongebruikte practisch verstand uit zijn kastje te halen?"

Zij zag hem vriendelijk aan, doch bleef bij haar neen. Chester kon zelfs niet boos zijn, zoozeer bracht zij hem weer onder haar bekoring.

„Geen wonder, dat die verwenschte Krome verzot op haar was," dacht hij. „Zij is werkelijk betooverend — en niettemin is zij toch een dwaze en slechte vrouw, die ik zeker mijn huis niet zou openen, als het niet ter wille van onzen goeden Dietlas was. Nu, ik heb gedaan, wat ik als gentleman en als Christen verplicht was."

Een dag later kreeg Maleen bezoek van Fürstendank, die haar voorstelde voorloopig in het Duitsche consulaat haar intrek te nemen.

„Men weet niet, hoe lang het den stadhouder, die onder onzen invloed staat, gelukken zal, de verbittering van de slavenhouders en slavenhandelaars in te toomen. De vraag is namelijk slechts, welke vrees ten slotte de bovenhand behoudt: die voor het woedende volk of die voor den langen, wrekenden arm van Europa. Gaat het zoo door als tot nu toe, dat wil zeggen, wordt ons maar altijd en immer de uiterste reserve voorgeschreven, dan worden de Arabieren overmoedig en het respect voor Duitschland verdwijnt. Ach, nu moest mijn waarde voorganger, Silffa, nog eens hier zijn. Lieve hemel! Wat zouden we gauw de poppen aan het dansen hebben!"

„En u?" vraagde Maleen.

„Lieve God, wat zal iemand er aan doen? Je doet je plicht en krijgt hoogstens nu en dan een galkoorts."

Hij zag er bezorgder uit dan ooit, en nog meer geresigneerd dan ooit.

„Ja, ik zou niet gaarne regeeringsambtenaar zijn," sprak Maleen, na hem een oogenblik deelnemend te hebben aangezien.

„Maar ik raad u ernstig, kom in het consulaat, baronesse. Als het oproer doorgaat, dan is u hier niet veilig."

„Als het werkelijk zoo erg wordt, dan laat ik de beide huisdeuren barrikadeeren," antwoordde Maleen. „Het huis met zijn dikke, dikke hardsteenen muren en getraliede buitenvensters is sterk als een vesting. En van mijn lieden ben ik zeker. Zij zijn dom, maar zij zijn aan mij gehecht."

„U zou ook in staat zijn," sprak Fürstendank, „net als Gravin Zrini, den fakkel in den kruittoren te werpen — een rechte zuster van uw broeder!"

Zij was wat opgewonden. Haar gloedvolle oogen keken droomerig, er vertoonde zich weer wat kleur op haar bleek, smal gezicht.

soep, die ik er van kookte, smaakte voortreffelijk.
Bij eenig nader onderzoek van het terrein bleek mij, dat niet één, maar twee tijgers aanwezig waren geweest, zij hadden niet veel van het beest gegeten maar zouden, daarvan hield ik mij overtuigd, de rest niet vergeten.
Op de plaats, waar het aas lag, boog zich een vrij diepe rivier naar zee af, zoodat het mij gemakkelijk viel, de schildpad door een haag van in den grond gestoken boomtakken af te sluiten. Ik liet in die haag twee openingen; voor beide legde ik een klem, zonder anker; met een stevige rottan had ik er echter vrij zware takken aan vastgemaakt om het spoor van de eventueel vluchtende dieren gemakkelijk te kunnen volgen.
Dicht in de buurt maakte ik voor mij een schietstand, vanwaar ik de klemmen beide onder schot had. De maan was 10 dagen oud, dus de omstandigheden waren zoo gunstig mogelijk. Alleen was het zaak goed uit te kijken, omdat de golfslag op het strand en de branding iets verder in zee elk geluid verdoofden.
Toen de zon onderging, nam ik mijn plaats in en het zal zoo ongeveer half zeven zijn geweest, toen ik plotseling meende twee beesten langs den boschrand te zien galoppeeren. In een oogenblik waren zij vlak in de buurt; het was het tijgerpaar, dat zijn achtergelaten prooi kwam verslinden.
Een twintigtal meters van het aas hielden de wilde dieren plotseling hun vaart in, aarzelden en gromden; zij hadden de verandering opgemerkt — hun prooi was gebarricadeerd!
Maar lang duurde hun aarzeling niet, plotseling schoten beide weer vooruit en het was of zij wedijverden, wie er het eerst zou zijn.
Daar daverde een gebrul boven de branding uit; de eerste tijger zat in de klem. Het dier deed een kolossalen sprong en kwam in het volle maanlicht te staan. Het stond recht overeind, met de klem aan zijn rechter poot, woedend in de ijzeren veeren bijtende en op mij toeloopende. Voor ik schieten kon, volgde een tweede gebrul; ook de andere tijger was gevangen.
Ik loste daarop mijn eerste schot en trof den meest nabijzijnden tijger in den elleboog van den linkervoorpoot; de kogel bleek later den kop te hebben geschramd. Het tweede schot velde het dier neer; het projectiel had de hersenpan verbrijzeld.
Op het tweede schot maakte de tweede tijger, die te voren zich met niets had bezig gehouden dan in de klemijzers te bijten, een sprong in de richting der rivier. Het dier dacht die blijkbaar te kunnen overzwemmen, maar de tak, aan de klem gebonden, ging mee te water, ankerde daar in den bodem vast en toen ik den oever bereikte, had het wateroppervlak zich al weder boven het dier, tak en klem gesloten.
Dien nacht liet ik het dier waar het was; den volgenden morgen haalden mijn helpers het met veel moeite uit de diepte op; het noodlot had den woudkoning den dood door verdrinking bereid.

De opflikkering van het verzet op Bali. De resident van Bali seinde:
De assistent-resident en het detachement keerden 1 dezer terug te Tabanan van bergdesa Wongaja, met de gevangen genomen hoofdaanleggers van het verzet: Pemangkoe en Persoetri van Sangketan en de schuldige desabesturen.
De onzen hadden geen vijandelijke ontmoeting meer gehad; overal was het rustig. Het onderzoek heeft uitgewezen als doel der ongeregeldheid: de omverwerping van het gezag, een gevolg van de openbaring der Godheid Poera Temboewaras.
De halfzuster van den vorigen Radja zou bij het slagen der onderneming tot vorstin uitgeroepen worden. Deze is een dag voor het afzakken der bende van Wongaja naar Krambetan gevlucht; op verzoek van den assistent-resident is zij door den Penggawa opgebracht, en thans in verzekerde bewaring te Den Passar. Geen der voorname hoofden is bij de zaak betrokken.
Een nadere opgave wijst het verlies der bende op 28 November aan als te hebben bedragen 30 dooden en circa evenveel gewonden. De bende was gewapend met lansen en krissen, w. o. heilige.

Sanatorium op de Hoogvlakte van de Oost-Kust van Sumatra. Dezer dagen deelde de S u m. P o s t mede, dat door de Deli-Mpij. in de nabijheid van Teungké op de Hoogvlakte een geschikt terrein werd gezocht voor den bouw van een Sanatorium, in welks kosten vermoedelijk ook andere tabaksmaatschappijen zouden bijdragen.
Het blad kan thans daaromtrent nader berichten dat zulk een terrein gevonden is op ongeveer een uur loopen van Teungké, aan den grooten weg die dwars over het plateau gaat, en wel bij Bras Tagi, waar de weg, die van Teungké eerst in westelijke richting loopt, zich naar het zuiden ombuigt. Waar Teungké, naar men weet, aan den rand der Hoogvlakte gelegen is, daar waar den weg van Bandar baroe uit den pas tusschen Dolok baros en Sibajak komt, zal het sanatorium van Bandar baroe uit in weinige uren te bereiken zijn.
Wij meldden reeds dat het nieuwe sanatorium — anders dan dat der „A. D. C." te Bandar Baroe — uit een hoofdgebouw met omliggende bungalows zal bestaan. Het ligt, naar wij hooren, in de bedoeling, dat van wege de Deli-Mpij. een beheerder zal worden aangesteld. Behalve de employé's der betrokken maatschappijen, zullen ook „outsiders" op aanvrage van die inrichting gebruik mogen maken, waarbij dan alleen voor het eten een vergoeding zal moeten gegeven worden.
Het benoodigde terrein is reeds aan de Regeering aangevraagd en de assistent-resident Westenberg heeft zich dezer dagen met de betrokken Bataksche hoofden in commissie derwaarts begeven om te onderzoeken of er ook bezwaren tegen den afstand van dezen grond mochten bestaan — hetgeen gebleken is, niet het geval te zijn.
In de onmiddellijke nabijheid der thans aangevraagde terreinen wordt sawah-cultuur gedreven en men beschikt er dus over voldoende en tevens goed water, hetgeen vlak bij Teungké, waar men aanvankelijk gedacht had het gezondheidsetablissement te doen verrijzen, niet het geval was.

Geschiedenis der Celebes-expeditie. De gewestelijk secretaris van het gouvernement Celebes en onderhoorigheden, de heer D. Breedveldt Boer, is thans, naar de M a k a s s a a r verneemt, bezig met een gewichtigen arbeid, die velen zal interesseeren, nl. het schrijven van een geschiedkundig overzicht der jongste expeditie op Celebes en de daaraan voorafgegane verwikkelingen met de zelfbesturen. De heer Boer heeft aan de regeering toestemming gevraagd en verkregen om daarbij gebruik te maken van de officieele papieren en stukken.

Bij het B. B. terug? „Ik heb gehoord, zegt de Bat. Nouvellenschrijver van het S o e r. H b l d. dat de „stukken", betrekking hebbende op den heer P. J. F. van Heutsz, thans hoofdvertegenwoordiger en bezoldigd adviseur van de vereeniging „De Indische Bond", uit Holland zijn teruggekomen en dat de minister, na lezing van de bescheiden en van het advies van den Raad van Indië, dat gunstig moet luiden, den gouverneur-generaal zou hebben medegedeeld, dat zoo bij hem geene bezwaren bestaan den heer van Heutsz het eerherstel te geven, dat hij vraagt, herplaatsing in 's Lands dienst met terugerlanging zijner anciënniteit.
En desniettegenstaande wacht de heer van Heutsz daarop tot nu toe te vergeefs.
Na het advies van den Raad van Indië, na het oordeel van den minister, is voor den landvoogd de moeilijkheid weggenomen, die tevoren bestond waar het een zoo nauwen bloedverwant betreft en toch difficulteert de gouverneur-generaal, omdat zich de algemeene secretaris, die Directeur van binnenlandsch bestuur was, toen den assistent-resident van Heutsz ongevraagd eervol ontslag uit 's lands dienst werd verleend, met kracht en klem tegen zijne wederopneming in den dienst verzet. Ja zelfs zou, zoo wordt hier verteld, de heer van Rees gedreigd hebben met heengaan, indien de G.-G. anders mocht beslissen.
Vreemde toestanden zijn dat tegenwoordig hier te lande.
De kabinetskwestie gesteld door een algemeenen secretaris, tusschen wien en de Regeering naar mijne meening van dergelijke conflicten geen sprake zou mogen zijn.
Maar de heer van Rees blijkt door groote werkkracht en veel kennis onmisbaar te zijn en zoo zal de gepensionneerde assistent-resident van Heutsz maar moeten hopen op betere tijden."

Gevolgen van dobbelzucht. Een jong mensch van goeden huize, eerst bij een groot handelshuis te Soerabaja, zoo deelt de N. S o e r. C r t. mede, werkzaam, zou eigen zaken beginnen. Er werd een kongsi gevormd, bestaande uit vier heeren. De een bracht in *f* 5000, een ander *f* 2000 en de twee anderen zouden hun aandeelen binnenkort storten.
De gestorte *f* 7000 deponeerde het veel belovende jonge mensch op zijn naam in een der bankinstellingen aldaar. Aangezien hij nogal van dobbelen hield, verloor hij ook groote sommen en begon eindelijk met het kapitaal der zaak aan te spreken. Daar echter vrouwe Fortuna hem steeds den rug toekeerde, verloor hij hoe langer hoe meer en toen de zaken een aanvang zouden nemen, was het bedrijfskapitaal verspeeld, maar meteen was ook de directeur verdwenen. De zaak wordt nu misschien geschikt, maar als de aandeelhouders hun geld niet spoedig terugkrijgen, wordt de justitie er in betrokken.
Men vermoedt dat de jeugdige koopman, zonder adres achter te laten, naar Singapore is afgereisd.

Jonge dames bij de staatsspoorwegen. Het luttele aantal jonge dames bij den stationsdienst der staatsspoorwegen, Oosterlijnen, is er af- dan toenemende,

---

„Mevrouw", begon Fürstendank nog eens, „ik neem niet gaarne de verantwoordelijkheid op mij. Gebeurt er iets, dan treffen mij de verwijten — en niet ten onrechte."
„Wapen u met moed, om die verwijten te dragen. Maar in ernst, ik zie geen direct gevaar. In geval van nood laat ik mij in de boot aan boord van een onzer oorlogsschepen brengen."
„De bescherming van onze oorlogsschepen is voorshands helaas van vrij problematieken aard. Vandaag heb ik nog een slechte tijding uit Oekoesoeli gekregen. Daar moeten de beide Duitsche posthouders vermoord zijn, ofschoon de „Lorlei" in de haven lag. Ik hoop, dat het blijken zal, niet waar te zijn, maar waarlijk......"
Maleen was bleek geworden. Een lichte rilling ging haar langs schouders en rug.
„Oekoesoeli? Is dat niet de standplaats van luitenant Witmann?"
„Ja."
„Dan zou hij dus......"
„Vermoord zijn. Ja."
„Terwijl er een oorlogsschip in de haven lag?"
„Ja. Zoo zegt men."
„Maar dan moet het tot een gevecht gekomen zijn. Is er geen bericht van een gevecht?"
„Met de bemanning van den kruiser? Neen. Van onzen kant moet er geen schot zijn gevallen."
„Dan is de geheele geschiedenis onwaar. Dan k a n ze niet waar zijn."
„Ondenkbaar is het helaas niet. Wij hebben het strikte bevel, onze defensieve houding niet te laten varen, en onder geenerlei omstandigheden aan te vallen."
Maleen zette groote oogen op.
„Maar dat is ongehoord!"
Fürstendank haalde zwijgend de schouders op.
„Kom in het consulaat, mevrouw."
Zij schudde het hoofd.
„Als de Duitschers hier vermoord moeten worden, kan ik ook sterven," sprak zij somber.
Er was niets met haar aan te vangen.

. . . .

Ondanks dat zij zoo somber bereid was te sterven, verzuimde Maleen niet, nog denzelfden dag den kok Ramassan naar het „warenhaus" te zenden, om groote voorraden meel, conserven en beschuit in te slaan. Drinkwater had zij op den hof, dus meende zij rustig een klein beleg te kunnen afwachten.
In den namiddag reed zij in haar klein, hoogwielig rijtuigje naar de plantage, om de daar zeer aan gevaren blootgestelden beambten van haar man te halen, en hen naar de stad te brengen.
Toen zij nog nauwelijks de stad achter zich gelaten had, werd zij door gewapende Arabieren aangehouden.
De aanvoerder, Beta's schriftgeleerde vriend Mohammed ben Ali, trad aan het portier en gaf haar den raad, terug te keeren, daar men buiten de stad niet voor haar veiligheid zorgen kon.
Maleen wees op een revolver, die zij naast zich had liggen en verklaarde, dat zij in geval van nood voor zichzelf zou zorgen.
De Arabier schudde het hoofd bedenkelijk.
„Inshallah, Bibi," sprak hij.
Zoo verwijderde zij zich.
Maleen reed verder met den sidderenden Abdallah op het bankje achter haar.
De heerlijke boomen aan beide kanten van den weg bloeiden en geurden. Over de reuzige kruinen van de mango's legden zich de zacht gele bloesems als een gouden sluier.
Maleen liet haar klein Arabisch paardje loopen wat het kon.
De snelle beweging, en de lucht, en de gedwongen opmerkzaamheid op den weg deden haar goed.
Ook het bewustzijn van loerend gevaar had zijn eigenaardige bekoring.
Zoo dikwijls zij een inboorling op den weg zag aankomen, klopte haar het hart.
Jördens en Sichart waren niet weinig verwonderd, toen op eenmaal de barones kwam aanrijden, en dat nog wel alleen.
„Goeden avond, bana's!" riep Maleen vriendelijk. „Pakt alsjeblieft dadelijk je dingen bij elkander. Jelui moet met mij mee naar de stad, en daar blijven, tot alles weer rustig is."
De beide tabaksplanters waren reeds door den consul gewaarschuwd, doch daar zij, in hun landelijke eenzaamheid van krijg en krijgsgeschrei nog niet veel bemerkt hadden, aarzelden zij, hun post te verlaten.
„Pardon, mevrouw, heeft de baron geschreven?" vraagde Jördens.
Maleen was er op verdacht geweest, dat de ondergeschikten van haar man haar autoriteit niet erkennen zouden.
„Hoeveel beter zou het geweest zijn," dacht zij, als George mij wat meer toevertrouwde, en mij een volmacht achtergelaten had, om in zijn naam te handelen!"
Zij was evenwel vast besloten, den tegenstand van de beide mannen te overwinnen.
Zij zette daarom een ernstig gezicht en zeide:
„De baron verkeert op het oogenblik misschien zelf in gevaar. Ik heb geen bericht. De opstand heeft zich uitgebreid langs de geheele kust. In Oekoesoeli moeten de Duitschers vermoord zijn. Onze consul heeft mij meegedeeld, dat hij geen dag langer voor de veiligheid van de plantage kan instaan. Ik moet er toe overgaan, u voorloopig in de stad in te kwartieren. Jelui kunt mij zelf in mijn huis nu een zeer te waardeeren bescherming verleenen."
„Het gaat niet aan," wierp Jördens tegen, „de plantage zonder opzicht te laten. Ik kan het niet verantwoorden, en zou het alleen op rechtstreeksch bevel van den baron doen."
Maleen fronste het voorhoofd.

(Wordt vervolgd.)

schrijft het Soer. Handelsbl. Toch ontbreekt het geenszins aan sollicitanten, vooral nadat een harer verloofd is geraakt met iemand, die bij de S. S. nog al wat te vertellen heeft.

Het mannelijk stationspersoneel verzekert, dat, behoudens een hoogst zeldzame uitzondering, jonge dames voor den stationsdienst niet te gebruiken zijn, om redenen, die zij zelf het best weten.

Die verzekering wordt, zegt het blad, bevestigd door het feit, dat men bij de Westerlijnen bij genoemden dienst tot dusverre niet heeft willen weten van vrouwelijke werkkrachten. Inderdaad!

West-Indië.

Suriname. De gouverneur is den 26en November ll. per stoomschip „Curaçao" een bezoek gaan brengen aan Albina. Men zeide, volgens Onze West, dat dit plotseling opgekomen reisplan een zuiver zakelijken grondslag had en bracht het in verband met de wijze van optreden van fransche douane-beambten langs den Marowijne.

De Suriname vernam toch dat dezen in hun ijver om het goudsmokkelen tegen te gaan, zich niet ontzien om personen en vaartuigen op Hollandsch grondgebied aan te houden en op te brengen.

Zoo werden den 20en November een paar boschnegers, hollandsche onderdanen, die te Albina inkoopen hadden gedaan, op de terugreis door een fransche douaneboot gepraaid. De luitjes bevonden zich op 2 meters van den hollandschen oever dus op hollandsch territoir en weigerden dus bij te draaien — de douaniers hen na, die de boot enterden, waarop de boschnegers aan wal sprongen, ook hier gevolgd door de douane-beambten, die hen sommeerden mede naar Saint Laurent te gaan. Op hunne weigering legden de douaniers beslag op hun boot, en wisten, na den ganschen nacht daarbij te hebben gewaakt, den volgenden morgen de opvarenden te knippen — alles op hollandsch grondgebied — waarna dezen naar het fransche Saint Laurent tegenover Albina werden meegevoerd.

Daags daaraanvolgende had een tweede aanhouding op hollandsch territoir plaats, zonder dat deze nu evenwel opbrenging van den betrokkene ten gevolge had.

Mochten deze feiten zich bewaarheiden, dan hebben we hier zeker met een brutale schending van ons grond- of beter gezegd, van ons watergebied te doen. Maar het is o. i. de vraag of hier boontje niet om zijn loontje komt!

Herhaaldelijk is in dit blad er op gewezen hoe in fransche koloniale kringen geprotesteerd wordt tegen en gejeverd wordt voor maatregelen ten opzichte van den uitvoer van feitelijk gestolen goud naar Albina. Wij weten hoe de opkomst van dit plaatsje vrij nauw verband hield met de tamelijk groote hoeveelheden daar ingevoerd zoogenaamd vreemd goud. Men houdt het er in Fransch Guyana en in Frankrijk voor dat al dit vreemde goud op fransch grondgebied door maraudeurs gestolen wordt die er in Fransch Guyana geen weg mee wetend, te Albina opkoopers vinden voor het, op onwettige wijze verkregen goud. Wij weten dat er een sterk vermoeden en vrij groote zekerheid bestaat, dat onder dat „vreemde" goud ook veel is, dat in het Lawa-gebied werd gestroopt. In zooverre zou dan de kolonie, met name vooral het plaatsje Albina, toch eenig profijt trekken van hare door een memoriepost bewaakte schatten. Maar het is de vraag of het nu wel de juiste manier is om zich aldus zij het zij het ook maar een klein voordeeltje van zijn bezit te verzekeren, door het stroopen in de hand te werken.

Wij meenen dat het wel de moeite waard zou wezen eene nederlandsch-fransche entente betreffende de maraudage in het leven te roepen, b. v. door laat ons zeggen — in den geest der bestaande wetgeving in Fransch Guyana — een verbod op den opkoop van zoogenaamd vreemd goud, waarvan men zeker kan zijn, dat het aan deze of aan gene zijde van den Marowijne gestroopt, d. i. gestolen werd.

In elk geval wijst het voorgevallene weer op het absoluut gemis eener grensbewaking onzerzijds. Onze West wees naar aanleiding van de gewisselde stukken over de opheffing van fort Nieuw Amsterdam nog eens op de voorkeur, aan één goed politie-korps te geven boven het bestendigen van een militair garnizoen naast eene absoluut onvoldoende politie-macht. En wij meenen dat hier b. v. wat Albina aangaat het daar aanwezige detachement infanterie zeer wel door eene afdeeling grens-politie ware te vervangen. In één adem meenen we hier ook Nickerie bij te moeten voegen want ook dáár in die buurt is van grenstoezicht geen sprake. Aan den eenen kant komen stroopers het land binnen om het onrechtmatig verkregen goud van de hand te zetten, aan den anderen kant gaan balata-bleeders met balata en genoten voorschot aan den haal.

Mogelijk zou door opheffing der bezettingen van Albina en Nickerie het geld kunnen worden gevonden voor een bepaald niet overbodig grenstoezicht.

Er wordt blijkens de laatst ontvangen surinaamsche bladen nog altijd heftig getwist over het incident betreffende de Annieschool. Ware Paramaribo een Braakensiek rijk, dan zou deze daar 'n aardig motief hebben gevonden, om de luitjes op te vergasten. Och! och! en dat alles ter wille van..... Sst! We moeten ons neutraal houden, maar zoo af en toe valt dat niet zoo heel gemakkelijk.

Ten opzichte van de déportés blijkt de publieke opinie alles behalve gunstig gestemd te zijn voor de pogingen van het betrokken Comité, zoodat zelfs de verdediger van een voor moord terecht staanden déporté zich geroepen voelde voor de rechtbank te verklaren, dat bedoelde luitjes z. i. te Paramaribo niet behoorden te worden beschermd.

Bij de behandeling der surinaamsche begrooting deelde de minister van koloniën mede van den gouverneur gunstige berichten te hebben ontvangen betreffende de Hevea-cultuur.

Aan een, in Onze West aan dit onderwerp gewijd opstel, ontleenen wij dat den 1en December ll. de stand van het betrekkelijk cultuur-vraagstuk voor Suriname de volgende was:

Aan een der spoor-secties is een Hevea-soort ontdekt, die rubber oplevert met een gehalte van 94 % aan zuiver caoutchouc. Deze soort is echter nog niet de gezochte Hevea brasiliensis, welker voorkomen in de surinaamsche bosschen nog geenszins uitgesloten is. Intusschen blijkt dat ook onder de Hevea Guyanensis minstens eene soort voorkomt, die caoutchouc van goede qualiteit voorkomt, wat voor de practijk hetzelfde is. Wat den aanplant van Hevea uit zaad aangaat, leverde een bestelling van 10.000 zaden voor het proefstation uit Ceylon het treurig resultaat, dat de zaden volkomen uitgedroogd waren, wijl de houtskool-verpakking te droog was. Nu worden nog voor de Vereeniging voor den grooten landbouw ongeveer 65.000 gekiemde zaden in wardsche kisten verpakt, verwacht. Ten slotte staan de Hevea-boompjes in den Cultuur-tuin dit jaar voor het eerst in bloei en zijn deze vruchtdragend, zoodat langs dien weg, een zij 't voorloopig beperkt aantal zaden zal worden verkregen.

Curaçao. In een ingezonden schrijven in de Vrijmoedige komt de heer Monsanto op tegen het pleit van de Amigoe, dat het met de politie niet zoo slecht gesteld is als beweerd wordt, terwijl de Wekker opmerkt, dat in tegenstelling met de meening van de Amigoe eene vergelijking van de toestanden op politie-gebied op Curaçao en in Venezuela niet ten voordeele van onze kolonie uitvalt.

Personalia.

H. A. Hakker. Gister middag is hier ten grave gedragen het stoffelijk overschot van den heer H. A. Hakker, in bijna alle groote havens van de wereld bekend als de stevedore van Soerabaya. Na een langdurig lijden is de heer H. A. Hakker uit het leven gescheiden, juist aan den vooravond van zijn 45ste levensjaar. (*Soer. Handelsbl.*)

† **Mevr. Lucy van Renesse.** De *N. Soer. Ct.* ontving bericht van de familieleden, dat Mevrouw Lucy van Renesse, als schrijfster bekend onder haar schuilnaam De'-lilah, te Singapore is overleden.

De luitenant-kolonel **Michielsen**, die ter nadere indeeling is overgeplaatst naar het subsistentenkader te Batavia, is ingedeeld bij de IIe afdeeling van het Departement van Oorlog (Hoofdbureau der Infanterie).

— De kapitein **A. E. van Kappen**, uit Nederland verwacht keerende van verlof terug, wordt bij aankomst op nonactiviteit gesteld.

— De eerste luitenant **H. Meihuizen** van het eerste depot-bataillon is overgeplaatst naar het garnizoensbataillon van Amboina en Ternate. (*Nieuws v. d. Dag*).

Mr. Paulus waarheen? Naar aanleiding van die vraag wordt ons gemeld, dat de heer Paulus van Pouwvliet tijdelijk zal worden belast met de betrekking van hoofdinspecteur, chef van den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen, aangezien de thans fungeerende titularis, de heer N. H. van Maren, binnenkort met spoedcertificaat naar Europa vertrekt, tengevolge van een ernstige keelontsteking.

Van andere zijde bereikt ons echter het bericht, dat het in ambtelijke kringen gansch niet onwaarschijnlijk wordt geacht, dat de heer Paulus eerlang bij het met verlof gaan van den secretaris van financiën, den heer N. J. Roelfsema, als vervanger van dien heer zal worden aangewezen. (*Javabode*).

Mutatie in den handel. Aan het *Soerab. Handelsblad* wordt het volgende gemeld:

De procuratiehouder der firma Schultzler en Co., P. H. Hartogh, is van Bandoeng overgegaan naar Soerabaja. De procuratiehouder derzelfde firma te Semarang, E. F. Winkel, is overgeplaatst naar Bandoeng.

Als hoofdagent van de Amsterdamsche Levensverzekeringmaatschappij te Semarang zal optreden de heer C. B. D. E. Du Cloux, chef van Tupker en Co. te Soerabaja (met ingang van Januari a. s.). (*Javabode*).

De heer Bloemendaal is benoemd tot procuratiehouder bij de Generale Maatschappij te Semarang, in de plaats van den heer H. Schüller.

De heer Horstman is afgetreden als procuratiehouder van de firma Soeters aldaar. (*Javabode.*)

Journalistiek. Blijkens mededeeling in de *Nwe Soerab. Courant* zal, met ingang van 1 Januari a.s., de heer J. H. Guyt worden opgenomen in de redactie van dat blad.

Aan den heer **M. J. Selhorst**, directeur van het departement van openbare werken te Curaçao een lid van de commissie van administratie over de gevangenissen en van de schoolcommissie op Curaçao is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend. (*N. Rott. Ct.*)

Van Vreemde Koloniën.

Nieuwe woordbreuk? De lezers van Ireland's opstellen over de koloniale besturen in de tropen zullen zich herinneren, hoe deze schrijver het optreden der Amerikanen op de Philippijnen uithoofde van de woordbreuk, waaraan zij zich tegenover Aguinaldo en de zijnen schuldig maakten, wier diensten in den strijd tegen Spanje werden aanvaard, die toen de vrijheid en onafhankelijkheid van het Philippijnsche volk heette ten doel te hebben, maar op de amerikaansche occupatie uitliep. En toen dientengevolge de Philippijners in ongelijken strijd hunne wapens tegen de zoogenaamde bevrijders keerden en jarenlang dien strijd volhielden, werden de voormalige bondgenooten in den strijd tegen Spanje als gemeene misdadigers bij dozijnen gehangen en bij duizendtallen in de gevangenissen geïnterneerd. Bilibid de groote strafgevangenis bij Manilla telt een 5000 inwoners, meerendeels zoogenaamde ladrones.

Die eerste woordbreuk heeft op de Philippnen zeer veel kwaad bloed gezet, en ware het generaal Funston, toen nog een volunteer-general, niet gelukt door middel van verraad, Aguinaldo in handen te krijgen, waardoor aan de organisatie van het verzet een onherstelbaar nadeel werd toegebracht, dan zouden de Amerikanen zich nog heel wat grooter offers hebben moeten getroosten dan thans om te komen op het punt, waar zij op het oogenblik staan.

Het verzet op Luzon gebroken en op Leyte en Samar de laatste opflikkeringen van den opstand!

Het verzet op Luzon gebroken? Ja, maar hoe werd dit verkregen?

Nog steeds hielden tot het midden van het vorige jaar georganiseerde benden het veld onder de leiders Sakay, Felizardo, Montalon, de Vega, Villafuerte en Natividad. De tweede der vorengenoemde viel door sluipmoord, waartoe twee inlandsche soldaten der constabulary — de gewapende politiemacht in de kolonie, in hoofdzaak gerecruteerd uit de werkelijke ladrones van het land — zich leenden, die zich als deserteurs voordoende het vertrouwen van dezen leider wisten te winnen en hiervan gebruik maakten, om hem op zekeren dag af te maken, ten einde de op diens hoofd gestelde premie te verdienen. Mooi, niet waar?

Met Sakay en de anderen werd een even onwaardig spel gespeeld.

Met het oog op de voorwaarde, door het Congres te Washington gesteld, voor het bijeenroepen der eerste philippijnsche volksvertegenwoordiging — de toestand van rust in de kolonie — was den Philippijners zelven zeer veel er aan gelegen, dat die toestand mocht bestaan. De strenge straffen evenwel tegen de opstandelingen bedreigd en ook werkelijk toegepast, deden het hoogst onwaarschijnlijk voorkomen, dat zij die nog het veld hielden, de wapens zouden nederleggen.

Wat er toen gebrouwen is, is thans nog niet volledig bekend, maar zooveel is zeker dat de leider der onafhankelijke partij op de Philippijnen, Dr. Gomez, die blijkbaar van het doen en laten der opstandelingen zeer wel op de hoogte was en misschien wel met deze Independistas van de daad in verbinding stond, met medeweten van de amerikaansche autoriteiten onderhandelingen met den zoogenaamden president der philippijnsche republiek, Sakay, aanknoopte voor diens onderwerping.

Deze onderwerping kwam tot stand, waarbij aan Sakay door kolonel Bandholtz der constabulary namens het bestuur een fair trial werd toegezegd, terwijl deze zelfde hoofdofficier van de diensten van Sakay gebruik maakte om ook de onderwerping zijner onderaanvoerders te verkrijgen, waartoe aan Sakay een vrijgeleide werd verstrekt.

Nauw was deze onderwerping verkregen, toen allen achter slot en grendel werden gezet. Wel verklaarde kolonel Bandholtz nog aan Sakay dat dit slechts voor den vorm zou wezen, en binnen weinige dagen hunne vrijlating zou volgen, maar binnen eenige maanden volgde de berechting hunner zaak en hunne ter dood veroordeeling, gegrond op de ontegenzeggelijk wreede straffen, door de opstandelingen op verraad en diergelijke gesteld en ook toegepast, waarbij zij intusschen ook van de Amerikanen zelven met hun „waterkuur" en zoo meer van eenige jaren her het een en ander kunnen hebben geleerd.

Het doodvonnis is geveld maar nog niet voltrokken. Zal het voltrokken worden? De hangman heeft het nog altijd vrij druk op Luzon met de terechtstelling van diergelijke „moordenaars", wier wreedheden wij geenszins vergoelijken maar toch niet gelijk meenen te moeten stellen, gegeven de volksaard en het doel dat hun voor oogen stond, met die, welke hen tot eenvoudige misdadigers zouden stempelen.

De wijze, waarop men de onderwerping dezer lieden nastreefde, wijst er op, dat het bestuur zelf hen niet als gewone misdadigers beschouwde. Men onderhandelt toch niet met moordenaars, laat een moordenaar niet, als Sakay, eenige dagen geheel op vrije voeten te Manilla vertoeven, om daar op zijn gemak met Dr. Gomez, in wien hij wel den door het bestuur aangewezen tusschenpersoon moest zien, zijne onderwerping en die zijner volgelingen te bespreken.

En toch?

De woede, waarmede men thans Dr. Gomez vervolgt, tegen wien al jaren een zaak slepende werd gehouden wegens contempt of court, die nu plotseling weer is opgerakeld en tot zijne veroordeeling tot vrij lichte gevangenisstraf leidde, schijnt er op te wijzen, dat men dezen gewichtigen getuige in wat wellicht eene infamie dreigt te worden van de ergste soort onmogelijk wil trachten te maken.

Wij gelooven, dat wanneer het amerikaansche volk en zijn president wisten, wat daar werkelijk op Luzon is voorgevallen en zich thans dreigt af te spelen, zij hun veto tegen zulk bedrijf zouden uitspreken.

Het Indisch Nationaal Congres. Den 26en December ll. werd het Indisch Nationaal Congres te Calcutta geopend. Ditmaal werd de bijeenkomst van het Congres niet zonder eenige spanning tegemoet gezien, wegens de ontevreden geest, die in een deel van Indië, de provincie Bengalen, in welker hoofdstad de samenkomst nu plaats had, heerschte wegens de, tegen den zin der bengaleesche Hindoe-bevolking doorgezette verdeeling dier provincie.

Zeer veel moeite werd in Indië gedaan om het voorzitterschap dezer vergadering te zien opgedragen aan een vertegenwoordiger der zoogenaamde Extremists onder de politieke leiders, van wier werken de toestand van onrust, waarin de provincie Bengalen het heele afgeloopen jaar verkeerde, het uitvloeisel was.

De meer gematigde elementen slaagden er evenwel een compromis te bewerkstelligen, waarbij het voorzitterschap aan den heer Dadabhai Naoroji werd opgedragen, den man ons bekend als vertegenwoordiger der Britsch-Indiërs op het jongste sociaal-democratisch Congres te Amsterdam, waar hij zich als warm verdediger der belangen zijner honderden millioenen landgenooten deed kennen, maar van wien men toch verwachtte, dat politieke aspiratiën geen afbreuk zouden doen aan de rede van het gezond verstand.

Die verwachtingen heeft de grijze leider niet beschaamd, te oordeelen naar wat omtrent zijne openingsrede uit Calcutta aan de londensche Times werd geseind.

De heer Naoroji drong voor Engelsch-Indië op zelfbestuur aan als in het Vereenigd Koninkrijk en in de autonome koloniën. Hij bepleitte het goed recht van den Indiër daarop, op grond van plechtige beloften van engelsche zijde, reeds dagteekenend uit de zeventiende eeuw, toen bij het verleenen van het charter van de eerste Oost-Indische Compagnie van Bombay omtrent de Indiërs werd verklaard, dat dezen „vrije burgers en natuurlijke onderdanen (waren) zoo goed alsof zij in Engeland geboren waren en woonden." (Wij weten dat ook het einde van den sepoy-opstand in de vijftiger jaren der vorige eeuw door eene identieke plechtige verklaring van koningin Victoria werd bezegeld). Spreker achtte dat tot de aldus beloofde rechten van den engelschen burger in de eerste plaats het recht op zelfbestuur behoorde. Hij erkende de onmogelijkheid om zonder een overgangstoestand tot het doel te geraken, dat slechts langs lijnen van geleidelijkheid was te bereiken, doch meende dat de tijd gekomen was, om een loyaal, eerlijk en stelselmatig begin te maken met het scheppen van den gewenschten toestand. Wat de quaestie betreft, dat het heele indische volk nog niet rijp zou wezen voor zelfbestuur, wees hij er op, dat ook het engelsche volk niet daarop heeft moeten wachten, tot het zijn parlement had. Tot zelfs den russischen boer werd door den meest autocratischen heerscher het recht op vertegenwoordiging toegekend, — kunnen, vroeg hij, dan vrije burgers van het engelsch-indisch rijk aan het despotisme onderworpen blijven, een volk dat tot de eerste beschavers der wereld behoorde?

Spreker stelde daarom voor dat het Congres, op grond van aan den engelschen burger gewaarborgde rechten, in een petitie aan den Koning en de beide huizen van het parlement zijne wenschen te dezen opzichte zou openbaren.

Voorts stelde hij voor dat de welgestelden onder de Indiërs een groot patriotisch fonds zouden bijeenbrengen, waaruit de kosten zouden worden bestreden tot uitzending van bekwame sprekers onder het volk, om dit op de hoogte te stellen van zijne rechten, en onder het engelsche volk, om dit te overtuigen, dat de Indiër aanspraak mag maken en recht heeft op zelfbestuur.

Opmerkelijk is nog ten aanzien van de inzichten van spreker betreffende een toe te kennen zelfbestuur, dat hij geene bezwaren had tegen militaire uitgaven voor imperialistische doeleinden, mits aan den Indiër naar de mate van zijn aandeel eene plaats in de betreffende diensten werd toegekend.

In de verdeeling van Bengalen bleef spreker een rechtmatige grief voor de Bengaleezen zien, en de agitatie daartegen werd door hem goedgekeurd, ook de daaruit voortgekomen Swadeshi-beweging, die hij wel niet van onzen tijd acht, maar ofschoon zelf vrijhandelaar een aan Indië opgedrongen noodzakelijkheid acht.

Spreker deed een ernstig beroep op Indiërs van elk geloof en alle klassen, inzonderheid op de Mohamedanen, om zich aan te sluiten tot één politieke unie.

Het slot zijner rede luidde aldus:

„Ik heb mijn taak volbracht. Ik weet niet wat het geluk nog voor mij heeft weggelegd in den korten tijd, die mij rest, en of ik een woord van liefde en toewijding kan nalaten voor mijn land en landgenooten. Weest vereend, houdt vol, en bereikt het zelfbestuur, opdat de millioenen nu omkomende van armoede, hongersnood en ziekten, en de twintigtallen millioenen, die nu hongeren op hun schamel voedsel, gered worden en Indië eens te meer zijn trotsche positie kunne innemen van weleer onder de grootste en meest beschaafde natiën ter wereld."

Zal het woord van den heer Naoroji zijn doel bereiken? Hij wordt door een groot deel van het indische volk geëerd en aangebeden. Zijn intocht te Bombay, toen hij den 14en December ll. met de „Arcadia" uit Engeland aankwam, was een ware zegetocht langs met vlaggen en banieren versierde straten, terwijl twee juweliers van Kalbadevi Road hun voornemen hadden te kennen gegeven, de eene om heusche parelen over den heer Naoroji uit te strooien, de andere om hem met bloemen van echt goud en zilver te verwelkomen, terwijl de stoet langs hunne winkels voorbijtrok. Wanneer de eerste maar niet te veel kracht heeft aangewend bij dat strooien, want zoo'n regen van parels zou dan veel weg hebben van een hageljacht! Zoo we ons evenwel in de namen niet vergissen waren het inzonderheid de Parsies, de rijke kooplieden van Bombay, die bij deze ontvangst de hoofdrol vervulden, en schitterde het mohamedaansche element door zijne afwezigheid.

Indië was groot, was rijk, was machtig en de eerste Westerlingen, die op zijne kusten landden, stonden verbaasd over zooveel weelde, zooveel pracht, zulke beschaving als het Westen nog niet kende. Maar Indië was verdeeld en is nog verdeeld. Zijne verdeeldheid bracht het ten ondergang en zal het waarschijnlijk nog lange jaren beletten de oude grootheid te herwinnen.

Toch meenen wij, dat het engelsch bestuur niet doof zal blijven voor de stem, die op meerdere vertegenwoordiging der indische blelangen aandringt, waar deze ook in het mohamedaansche kamp werd gehoord, waarop Engeland zoo menigmaal en ook thans weder steunt om zijne macht over het geheel te bevestigen.

De Conseil Général van Senegal. Den 1en Jan. 1905 had in Fransch West Afrika eene reorganisatie van het bestuur plaats, waarbij de protectoraten van Senegal, die tevoren met de protectoraten aan den Boven Senegal en den Niger onder den naam van Senegambie-Niger onder het rechtstreeksch gezag van den gouverneur-generaal van West-Afrika geplaatst waren, bij de kolonie Senegal werden aangetrokken, welke voordien sedert 1890 slechts uit enkele hoofdplaatsen en een smalle strook gronds langs den sedert aangelegden spoorweg Dakar-Saint Louis bestond en ongeveer 100.000 inwoners telde, over verschillende enclaves in bedoelde protectoraten verdeeld. De aantrekking van deze beantwoordde evenwel niet aan het gestelde doel, daar de eenheid van gebied niet samenging met de eenheid in bestuur. Oud-Senegal zullen we het zoo maar eens noemen, werd bestuurd door een Conseil-Général, gekozen uit zijne inwoners, terwijl de protectoraten door den luitenant-gouverneur met den hem terzijde staanden Conseil Privé werden bestuurd. Deze regeling voldeed niet en bij aanvullingsverkiezingen voor den Conseil Général op den 26en November ll. ging het om de vraag: opheffing van den Conseil Général en zijne vervanging door een kolonialen raad, waarin ook de protectoraten zouden zijn vertegenwoordigd al dan niet. De uitkomst der verkiezingen was gunstig voor bedoelde opheffing, die ook door den gouverneur-generaal Roume aan den minister van koloniën was voorgesteld. Dit voorstel geeft instede van den af te schaffen Conseil Général een kolonialen raad aan, waarin de vertegenwoordigers van Oud-Senegal op de gewone manier door verkiezingen zouden worden aangewezen, terwijl de vertegenwoordigers der protectoraten uit de inlandsche hoofden zouden worden aangewezen — ook hier dus uitbreiding der vertegenwoordiging van het inlandsch element.

Lepra en X-stralen. Op het oogenblik worden in het hospitaal voor besmettelijke ziekten te Manilla onder leiding van Dr. Goff interessante proefnemingen gedaan met X-stralen als geneesmiddel voor lepra in het aanvangsstadium. Wij zullen niet nalaten het verloop dezer proeven, voor zooverre dit uit de bladen blijkt, te volgen.

België en de Congo. Het Congo-debat te Brussel heeft doen zien dat de meerderheid der Belgen voor de annexatie is, waartoe evenwel eerst een koloniale wet moet worden in het leven geroepen, waaraan men nu al jaren bezig is maar waarachter thans eenige spoed zal worden gezet.

Voornaamste inhoud van Nederlandsche Tijdschriften over Oost- en West-Indië.

Weekblad voor Indië. 1906. No. 36.

Tentoonstelling van den N.-I. Kunstkring te Batavia, door P. A. J. Moojen. — Vroegere Indische buitenplaatsen, door Gabriël. — De Bali-expeditie in woord en beeld (met foto's) — Bouwkunst te Batavia (met foto's), door C. J. A. Gokkel. — Indische indrukken, door Carlo. — Marinekiekjes, door C. F. Balsem. — Enz.

Onze Eeuw. Januari 1907.

Een Indische Regeeringscommissaris in 1816, I, door S. Kalff.

Teysmannia. 1906. Afl. 11.

Zwavelkoolstof als insectendoodend middel, door J. C Koningsberger. — Het nemen van grondmonsters en het nut der chemische grondanalyses, door A. W. K. de Jong. — De cultuur van Paracoutchouc, door J. Pit. — De binding der atmosferische stikstof door microben, door E. de Kruyff. — Amerikaansche opvattingen over de vruchtbaarheid van den grond, door E. C. Julius Mohr. — Heesters in den tuin, door H J. Wigman. — Een vertakte palm (met plaat), door H. J. Wigman. — Sprokkelingen uit nieuwe publicaties. — Rapport over een Acarinenplaag in cassave-aanplantingen in de Residentie Kediri, door Dr. P. Cramer.

Lichtstralen op den Akker der Wereld 1906. No. 6.

De beteekenis der kleine dingen te Posso, door Alb. C. Kruyt (met platen).

De Indische Mercuur. 1907. No. 1.

Biologisches Landwirtschaftliches Institut Amani en de kina-cultuur in Duitsch Oost-Afrika, door v. G. — Een belangrijke vondst in Suriname, door A. H. Berkhout. — Uitbreidingsplan van de haven te Tandjong Priok. — Verkoop van geneesmiddelen en vergiften. — Aanteekeningen over Hevea en Ficus. — Malangsche Landbouwvereeniging. — Bijdragen tot de kennis van zetmeel. — Regeling der contributiën aan „Oost-Java" en „Kagok". Uitvoer van Java. — Enz.

Orgaan der Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap. 1906—1907. 3e Afl.

Beschouwingen over koloniale expeditiën als oefenschool voor den oorlog tegen een buitenlandschen vijand, door W. Muurling.

Naamlijst van nieuwe toegetreden Leden.

Heer H. A. Scheffer,	Amsterdam	f 1.50 lid.
„ A. Bueno Bibaz,	„	1.50 „
„ M. Stibbe,	„	2.50 „
„ C. den Hamer,	„	2.50 „
„ A. Kerkhoven,	Apeldoorn	1.50 „
„ J. C. Th. Marius,	„	1.50 „
„ Dr. A. Rant,	Buitenzorg	5.—don.
„ E. F. Vresoe,	Coroni (Suriname	2.50 lid.
„ O. L. Kalfsterman,	's Gravenhage	1.50 „
„ M. J Meertens,	„	1.50 „
„ C. J. van Kempen,	„	1.50 „
Mej. A. Weber,	„	1.50 „
Mevr. A. E. W. C. Brinkman,	„	1.50 „
„ J. M. A. Hanet,	„	1.50 „
Heer H. A. N. Catenius,	„	1.50 „
„ E. Manuel,	„	1.50 „
„ F. G. Netscher,	„	5.—don.
„ J. Z. van Dijk,	„	5.— „
„ J. W. Tielenius Kruijthoff,	„	1.50 „
Mevr. B. G. van der Hegge Zijnen,	„	1.50 „
Heer A. Ailkema,	„	1.50 „
„ D. la Feber,	„	1.50 „
„ J. Eckhart,	„	1.50 „
„ C. P. van Hoek,	Gorinchem	1.50 „
„ J. W. H. Kever,	Laren (N.-H.)	2.50 „
„ J. R. Riesz,	Leidschendam	1.50 „
„ A. E. Kamerman,	Nijmegen	1.50 „
„ M. H. Nahar,	Paramaribo	2.50 „
„ J. Rubens Nahar,	„	2.50 „
„ E. Middelberg,	„	4.00 „
„ W. F. Louis,	Purmerend	1.50 „
„ H. Boss,	Paramaribo	2.50 „
Mevr. A. Graafland,	Renkum	1.50 „
Mej. Schrober,	Utrecht	1.50 „
Heer G. J. Rolandus,	Voorburg	1.50 „
„ H. J. Groote Balderhaar ten Velde,	Warnsveld	1.50 „
„ J. Dirkmaat,	Zutphen	1.50 „
„ P. Glenim,	„	1.50 „
„ M. M. F. Luppes,	„	1.50 „
„ H. Kist,	„	1.50 „

Leden die verhuizen worden verzocht hiervan aan den Administrateur Verhulstraat 51 kennis te geven, met vermelding zoowel van het oude als het nieuwe adres.